36 de ani
BURSA
ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI
presă independentă

Miercuri, 18 noiembrie 2026, nr. 220 (8215), anul XXXVI
12 pagini

- China amplifică folosirea modelelor AI americane pentru dezvoltarea propriilor tehnologii PAGINA 3
- UNESCO: Modelele AI pot renunța la adevărurile climatice atunci când utilizatorii le contrazic PAGINA 3
- PIAȚA MONETARĂ / Dobânda la depozitele overnight a scăzut la 5,74% PAGINA 4
- PIAȚA VALUTARĂ / Euro s-a depreciat la 5,3485 lei PAGINA 4
- Electrica - trimestru mai slab, bugetul anual deja depășit PAGINA 9
- Farmaciile independente cer controale mai stricte asupra exporturilor de medicamente PAGINA 10
- California a dat OpenAI în judecată după ce modelele de inteligență artificială ale companiei au executat atacuri cibernetice PAGINA 11

GRAM AUR = 603,7755 RON | **FRANC ELVEȚIAN = 5,7981 RON** | **EURO = 5,3485 RON** | **DOLAR = 4,8665 RON**

EAU, Taiwan şi Arabia Saudită - ţările care le oferă cel mai bun start antreprenorilor

● Emiratele Arabe Unite ocupă primul loc în rândul a 53 de economii analizate, cu un scor de 7 din 10 în 2025

Accesul la finanțare, politicile de sprijin și infrastructura contribuie la conturarea mediului în care antreprenorii își lansează și își dezvoltă afacerile.

Visualcapitalist.com prezintă, în parteneriat cu Adobe, un clasament al celor mai bune țări în care poate fi începută o afacere, conform datelor din Raportul Global 2025/2026 al Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Indicele Contextului Antreprenorial Național (NECI – National Entrepreneurial Context Index) calculează media evaluărilor oferite de experți naționali pentru 13 condiții care modelează mediul necesar lansării și dezvoltării unei afaceri.

Asia domină Top 10

Șapte dintre cele zece economii cel mai bine clasate se află în Asia, inclusiv în Orientul Mijlociu: Emiratele Arabe Unite (EAU – primul loc, cu un scor 7), Taiwan, Arabia Saudită, India, Qatar, Bahrain și Coreea de Sud. Taiwan ocupă locul al doilea la nivel global, iar Arabia Saudită locul al treilea; ambele având un scor de 6,5. Lituania conduce în Europa, situându-se pe locul al patrulea la nivel mondial. Pentru fondatorii de afaceri din India (locul al cincilea; scor 6,2), aceste rezultate sugerează că, în ceea ce privește condițiile locale, țara stă bine în comparație cu multe dintre cele mai mari economii ale lumii. **(A.V.)**

(continuare în pagina 4)

Consumul european a crescut; noiembrie - luna cu cele mai mari cheltuieli

Apropierea sărbătorilor, campaniile de Black Friday și venirea sezonului rece transformă luna noiembrie într-o perioadă importantă pentru consumul european. Electronicele, îmbrăcămintea, cosmeticele și cadourile atrag cumpărători, în timp ce cheltuielile cu locuința, energia, alimentele și transportul continuă să ocupe cea mai mare parte a bugetelor familiale. Reducerile din magazine și pregătirile pentru Crăciun se suprapun peste cheltuielile obișnuite ale gospodăriilor, într-o perioadă în care temperaturile scad, iar facturile la energie încep să apese mai mult asupra bugetelor familiale.

Potrivit unei prognoze publicate de Mastercard Economics Institute, vânzările cu amănuntul din Europa, excluzând automobilele și combustibilii, ar urma să crească cu 3,4% în perioada 1 noiembrie - 26 decembrie 2026, comparativ cu intervalul similar al anului trecut. Estimarea se bazează pe datele SpendingPulse, care urmăresc atât tranzacțiile din magazine, cât și cumpărăturile online, indiferent de modalitatea de plată.

Prognoza indică o perioadă favorabilă comercianților, dar și o schimbare a comportamentului consumatorilor. Cumpărăturile online continuă să câștige teren, iar perioadele de reduceri din jurul Black Friday și Cyber Monday concentrează o parte importantă a achizițiilor sezoniere.

OCTAVIAN DAN

(continuare în pagina 10)

Yalta, Malta, Balta

BURSA **Cornel Codiță**

Cu tot respectul, lumea e ceva mai mare decât Ucraina și nu cred, sincer, că ar fi fost nevoie de cine știe ce întâlniri directe pentru ca Rusia, Statele Unite și China să decidă, să ia o hotărâre care desparte apele și reorganizează raporturile Rusiei cu Ucraina inclusiv în ceea ce privește teritoriul. Nu de alta, dar Rusia nu arfi agreat niciodată o asemenea întâlnire.

Eu, nu e vina mea că în China nu există o localitate cu numele "Balta". Și, chiar dacă o fi existând, Putin, Trump și Xi Jinping se întâlnesc la Zhenzhen. Nu rimează, dar vor sta la aceeași masă. Să pună lumea la cale. Și, când spun nu rimează, nu mă refer la literele din coadă ale cuvântului, ci la politică. La politica cea mare.

La Yalta nu s-a împărțit nimic. Nu de alta, dar nu mai rămăsese nimic de împărțit. Tot ceea ce conta, la acea vreme, fuse se deja adjudecat cu forța armelor. Armatele lui Stalin trecuseră cu tăvălugul peste Europa Centrală și de Răsărit și nu se opriseră decât în mijlocul Berlinului, după ce puseră steagul roșu, cu seceră și ciocan, pe cupola Reichstag-ului. Americanii distruseseră flota japoneză, recuceriseră insulă cu insulă cea mai mare parte a Asiei de Sud Est și folosiseră primele două bombe atomice din istoria lumii, pentru a face una cu pământul Hiroshima și Nagasaki. Ca urmare, Japonia semna capitularea totală și necondiționată la bordul portavioanelor americane, iar Împăratul Hirohito se adresa direct poporului său, pentru prima dată, la radio, anunțând recunoașterea acelor semnate de amiralii și generalii săi. În Europa de vest, armatele americane au dezmembrat rezistența militară germană, au făcut o scurtă oprire pe Elba, în Aprilie 1945, pentru a da mâna cu aliații sovietici, după care nu s-au mai oprit, nici ei, decât în Berlin. În cealaltă jumătate, din Vest, Germania era distrusă, militar, economic, politic și tot ceea ce a mai rămas de făcut pentru liderii fostului Reich a fost să semneze capitularea totală și necondiționată.

(continuare în pagina 8)

Statul vrea investiţii în energie, dar are datorii de miliarde către furnizori

(Interviu cu Dumitru Chisăliţă, ministrul Energiei)

● Ce își propune noul ministru al energiei

L-am întrebat pe Dumitru Chisăliță care sunt marile urgențe ale ministerului Energiei, pe care îl coordonează de mai puțin de o lună. Actualul ministru, un specialist al domeniului gazelor naturale, cu o experiență bogată în administrarea companiilor de stat, dar și ca expert la care au apelat mai mulți miniștri ai acestui domeniu, ne-a spus care crede că sunt direcțiile strategice ale ministerului pe care îl conduce.
Dumitru Chisăliță crede că prioritățile Ministerului Energiei sunt un sistem care asigură continuitatea alimentării cu energie, o piață în care concurența să se vadă în ofertele primite de consumatorii finali și un stat care să își respecte angajamentele către companiile private și consumatori. Pentru asta, avem nevoie de câteva principii pe care să le aplicăm consecvent, inclusiv atunci când deciziile sunt dificil de luat.

Statul trebuie să știe ce companii or sale

Reporter: Prin companiile pe care le deține sau în care este acționar majoritar în domeniile gazelor naturale și energiei electrice, statul este un jucător decisiv, care poate influența întreaga piață. Cum ar trebui să acționeze pentru a nu crea dezechilibre?

Dumitru Chisăliță: Ca acționar, are datoria să stabilească direcția și să spună public ce rezultate așteaptă. Dacă o companie are de modernizat o centrală sau de adus în producție noi resurse, aceste obiective trebuie să se regăsească în mandatul conducerii, cu termene, bugete și răspunderi clare.

Selecțiile trebuie pregătite din timp, pe criterii publice de competență și integritate. Când alegem o conducere care va răspunde de investiții importante, vreau să știm ce proiecte au dus candidații la capăt, cum au administrat bani și cum au reacționat când lucrurile s-au abătut de la plan. După numire, folosim aceleași obiective pentru a evalua conducerea. Dacă o țintă este ratată, statul trebuie să explice ce s-a întâmplat și ce decizie a în acel caz.

O investiție își îndeplinește scopul când intră în exploatare

Reporter: Statul român derulează investiții strategice majore în energie, evaluate la peste 25 de miliarde de euro până în 2030-2035, prin companii de stat (Nuclearelectrica, Romgaz, Hidroelectrica, Transelectrica, Transgaz, Complexul Energetic Oltenia) și fonduri europene (Fondul pentru Modernizare și PNRR). Scopul este transformarea României într-un exportator net de energie și eliminarea cărbunelui până în 2032. Cum se împacă aceste alocări bugetare cu restanțele către furnizorii de energie, evaluate la aproximativ 6 miliarde de lei prin schema de plafonare-compensare a prețurilor?

Dumitru Chisăliță: O centrală aproape terminată poate avea încă de trecut probe, de obținut avize sau de încheiat racordarea. Toate acestea fac parte din investiție și trebuie urmărite din timp. Pentru proiectele strategice, publicul trebuie să știe ce lucrări mai sunt de făcut, cine răspunde și când va putea sistemul să folosească noua capacitate. Când apare un blocaj, rolul ministerului este să stabilească unde se poate interveni și să urmărească rezolvarea piedicilor.

Același principiu trebuie să se vadă în buget. Propunerea Ministerului Energiei este să finanțăm mai multe investiții și să asigurăm banii pentru lucrările care pot avansa efectiv. Totodată, trebuie să plătim sumele restante către furnizori.

A CONSEMNAT
MARIUS MATARAGIS

(continuare în pagina 11)